

Obsah

Úvodní poznámky	5
1. Filosofie a problém bytí	10
1.1 Myšlení východních národů	10
1.1.1 Indie	10
1.1.1.1 Bhagavadgíta	11
<i>Komentář: Šankara</i>	<i>14</i>
1.1.1.2 Buddha: <i>Rozprava o roztočení kola zákona</i>	15
<i>Komentář: 14. Dalajlama: Úvod do buddhismu</i>	<i>17</i>
1.1.2 Čína a Japonsko	21
1.1.2.1 Taoismus: <i>I-ťing (Kniha proměn)</i>	21
1.1.2.2 Lao-c'	23
1.1.2.3 Zen	26
<i>Komentáře: V. Hrdličková: Poezie vyjádřená v užitém předmětu.</i> <i>Výuka a praxe japonských řemeslníků</i>	<i>28</i>
<i>F. Capra: Tao fyziky</i>	<i>30</i>
1.2 Předsokratikové	32
1.2.1 Thalés	32
1.2.2 Anaximandros	33
1.2.3 Pythagorás	33
1.2.4 Hérakleitos	34
1.2.5 Parmenidés	34
1.2.6 Démokritos	35
<i>Komentáře: Jan Patočka: Nejstarší řecká filosofie</i>	<i>36</i>
<i>Jean-Pierre Vernant: Počátky řeckého myšlení</i>	<i>38</i>
<i>František Novotný: Gymnasion. Úvahy o řecké kultuře</i>	<i>40</i>
<i>Karl Jaspers: Úvod do filosofie</i>	<i>42</i>
1.3 Problém bytí v klasické antické filosofii	44
1.3.1 Platón: <i>Ústava</i>	44
<i>Komentáře: Karl Raimund Popper:</i> <i>Otevřená společnost a její nepřátelé</i>	<i>50</i>
<i>Friedrich Nietzsche:</i> <i>Soumrak bůžků aneb Jak filosofovat kladivem</i>	<i>52</i>
<i>Alfred North Whitehead:</i> <i>Matematika a dobro a jiné eseje</i>	<i>54</i>
1.3.2 Aristotelés: <i>Metafyzika</i>	56
<i>Komentáře: Werner Beierwaltes: Platonismus a idealismus</i>	<i>62</i>
<i>Étienne Gilson: Bytí a někteří filosofové</i>	<i>64</i>
<i>Emanuel Rádl: Útěcha z filosofie</i>	<i>65</i>
1.3.3 Plótinos: <i>Enneady</i>	68
1.4 Středověká metafyzika	74
1.4.1 Aurelius Augustinus: <i>Vyznání</i>	75
1.4.2 Anselm z Canterbury:	80
<i>Proslogion</i>	<i>81</i>
1.4.3 Tomáš Akvinský: <i>O jsovcu a bytnosti</i>	83–84
<i>Suma proti pohanům</i>	<i>87</i>
<i>Komentář: Étienne Gilson: Bůh a filosofie</i>	<i>88</i>

1.4.4	Mistr Eckhart: <i>Trojdielný spis. Předmluva</i>	91
1.4.5	Mikuláš Kusánský: <i>O učené nevědomosti</i>	97
1.5	Problém bytí v novověké filosofii	102
1.5.1	Benedikt Spinoza: <i>Etika</i>	103
1.5.2	Gottfried Wilhelm Leibniz: <i>Principy přírody a milosti založené na rozumu</i>	106
1.5.3	Georg Wilhelm Friedrich Hegel: <i>Logika jako věda</i>	111
1.5.4	Martin Heidegger: <i>Úvod k přednášce: „Co je metafyzika?“</i>	115
1.5.5	Nicolai Hartmann: <i>Nové cesty ontologie</i>	119
1.5.6	Alfred North Whitehead:	123
	<i>Proces a skutečnost</i>	124
	<i>Věda a moderní svět</i>	126
	<i>Komentáře: Rudolf Carnap:</i>	
	<i>Překonání metafyziky logickou analýzou jazyka</i>	127
	Willard Van Orman Quine: <i>Hledání pravdy</i>	133
	Richard Rorty: <i>Nahodilost, ironie, solidarita</i>	138–139
	Hilary Putnam: <i>Realismus s lidskou tváří</i>	145
	Josef Maria Bocheňski: <i>Cesty k filosofickému myšlení</i>	152
	Gottfried Martin: <i>Úvod do všeobecné metafyziky</i>	156
2.	Filosofie a problém poznání	159
2.1	Racionalismus	160
2.1.1	René Descartes: <i>Rozprava o metodě</i>	161
	<i>Komentář: Thomas Hobbes:</i>	
	<i>Námítky k Úvahám o první filosofii René Descarta</i>	166
	Gaston Bachelard: <i>Nový duch vědy</i>	167
2.2	Empirismus	169
2.2.1	Francis Bacon: <i>Nové organon</i>	169
2.2.2	John Locke: <i>Rozprava o lidském rozumu</i>	172
2.2.3	George Berkeley: <i>Pojednání o základech lidského poznání</i>	175
	<i>Komentář: Bertrand Russell: Problémy filosofie</i>	181
2.2.4	David Hume: <i>Zkoumání lidského rozumu</i>	185
2.3	Immanuel Kant: Prolegomena ke každé příští metafyzice, <i> která se bude moci nazývat vědou</i>	190–191
	<i>Komentář: Bernard Bolzano: Něco o kritické filosofii a některých</i> <i> novějších filosofických v Německu</i>	200
	John Dewey: <i>Rekonstrukce ve filosofii</i>	203
	Ernst Cassirer: <i>Filosofie symbolických forem</i>	205
	Werner Heisenberg: <i>Fyzika a filosofie</i>	208
2.4	Pozitivismus	212
2.4.1	Auguste Comte: <i>Kurz pozitivní filozofie</i>	212
2.5	Pragmatismus	215
2.5.1	William James: <i>Pragmatismus</i>	215
	<i>Komentář: Karel Čapek: Pragmatismus</i>	219
2.6	Novopozitivismus	222
2.6.1	Ludwig Wittgenstein: <i>Tractatus logico-philosophicus</i>	222
2.6.2	Rudolf Carnap: <i>Testovatelnost a smysl</i>	225

2.7	Kritický racionalismus	231
2.7.1	Karl Raimund Popper: <i>Logika vědeckého zkoumání</i>	231
2.8	Filosofie přirozeného jazyka	237
2.8.1	Ludwig Wittgenstein: <i>Filosofická zkoumání</i>	237
	<i>Komentář: Roger Scruton: Krátké dějiny novověké filosofie</i>	241
2.8.2	John Langshaw Austin: <i>Jak udělat něco slovy</i>	244
2.8.3	Jürgen Habermas: <i>Jednání, řečové akty, jazykové interakce</i> <i>a životní svět</i>	249
2.8.4	Willard Van Orman Quine: <i>Hledání pravdy</i>	252
2.8.5	Donald Davidson: <i>Mentální události</i>	257
2.9	Strukturalismus	263
2.9.1	Ferdinand de Saussure: <i>Kurs obecné lingvistiky</i>	263
2.9.2	Claude Lévi-Strauss: <i>Mýtus a význam</i>	270
2.9.3	Michel Foucault: <i>Slova a věci</i>	273
2.9.4	Jacques Derrida: <i>Diference</i>	278
	<i>Komentář: Vincent Descombes: Stejně a jiné</i>	288
2.10	Filosofie života	292
2.10.1	Wilhelm Dilthey: <i>Výstavba dějinného světa v duchovních vědách</i>	292
2.10.2	Henri Bergson: <i>Čas a svoboda</i>	296
	<i>Komentář: Karl Příbram: Bergson a mozek.</i> <i>Biologická analýza některých intuicí</i>	302
2.11	Fenomenologie	309
2.11.1	Edmund Husserl: <i>Fenomenologie a antropologie</i>	309
	<i>Komentář: Ludwig Landgrebe: Filosofie přítomnosti</i>	315
2.12	Hermeneutika	319
2.12.1	Hans Georg Gadamer: <i>Náčrt základů jisté hermeneutiky</i>	319
2.12.2	Paul Ricoeur:	327
	<i>Existence a hermeneutika</i>	328
2.13	Současná teorie vědy	335
2.13.1	Thomas Kuhn: <i>Struktura vědeckých revolucí</i>	335
2.13.2	Paul Feyerabend: <i>Realismus a historicitá poznání</i>	339
	<i>Komentář: Steven Weinberg: Snění o finální teorii</i>	347
3. Filosofie a problém člověka		351
3.1	Pohled na člověka v novověké filosofii	351
3.1.1	Jean Jacques Rousseau: <i>O původu nerovnosti mezi lidmi</i>	352
3.1.2	Johann Gottlieb Fichte: <i>Pojem vzdělance</i>	356
3.1.3	Georg Wilhelm Friedrich Hegel: <i>Fenomenologie ducha</i>	360
3.1.4	Ludwig Feuerbach: <i>Zásady filosofie budoucnosti</i>	365
3.1.5	Karel Marx:	368
	<i>Ekonomicko-filosofické rukopisy z roku 1844</i>	369
	<i>Německá ideologie</i>	370
	<i>Komentář: Tomáš Garrigue Masaryk: Ideály humanitní</i>	374
3.2	Existencialismus a filosofie dialogu	379
3.2.1	Søren Kierkegaard:	379
	<i>Bázeň a chvění</i>	380
	<i>Komentář: Lev Šestov: Kierkegaard a existenciální filosofie</i>	383

3.2.2	Arthur Schopenhauer: <i>Svět jako vůle a představa</i>	389
3.2.3	Friedrich Nietzsche:	394
	<i>Tak pravil Zarathustra</i>	395
	<i>Komentář: Petr. V. Zima: Nietzsche: ambivalence a rovina výrazu</i>	400
	Ladislav Klíma: <i>Traktáty a diktáty</i>	403
3.2.4	Karl Jaspers: <i>Úvod do filosofie</i>	409
3.2.5	Jean-Paul Sartre: <i>Existencialismus je humanismus</i>	413
3.2.6	Albert Camus: <i>Mýtus o Sisyfovi</i>	417
	<i>Člověk revoltující</i>	419
3.2.7	Martin Buber: <i>Já a Ty</i>	423
3.2.8	Gabriel Marcel: <i>Přítomnost a nesmrtelnost</i>	427
3.2.9	Emanuel Lévinas: <i>Totalita a nekonečno</i>	434
3.3	Filosofická antropologie	441
3.3.1	Max Scheler: <i>Místo člověka v kosmu</i>	441
3.3.2	Helmuth Plessner: <i>Člověk jako živá bytost</i>	446
3.3.3	Arnold Gehlen: <i>Duch ve světě techniky</i>	449
3.3.4	Frederik Jacobus Johannes Buytendijk:	
	<i>Zvláštní biologické postavení člověka</i>	456
	<i>Komentář: Konrad Lorenz: Osm smrtelných hříchů</i>	464
3.3.5	Pierre Teilhard de Chardin: <i>Vesmír a lidstvo</i>	469
3.4	Frankfurtská škola	473
3.4.1	Walter Benjamin:	
	<i>Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti</i>	473
3.4.2	Herbert Marcuse:	477
	<i>Jednorozměrný člověk</i>	478
3.4.3	Erich Fromm: <i>Člověk a psychoanalýza</i>	483
4.	Postmoderna	488
4.1	Jean François Lyotard: Postmoderno vysvětlované dětem	489
	<i>Postmoderní situace</i>	492
4.2	Wolfgang Welsch:	
	<i>Postmoderna: Pluralita jako etická a politická hodnota</i>	493
	<i>Komentář: Václav Bělohorský: Mezi světy a mezisvěty</i>	501
	Alain Finkielkraut: <i>Destrukce myšlení</i>	504
4.3	Peter Sloterdijk: Na jedné lodi. Pokus o hyperpolitiku	507
5.	Náš svět	512
5.1	Internet: Sherry Turkleyová. <i>Identita v internetu</i>	512
5.2	Globalizace: Miroslav Petříček jr.: <i>Globální šachy</i>	515
5.3	Ekologická krize: Konrad Lorenz: <i>Osm smrtelných hříchů</i>	520
5.4	Klonování: Jean Baudrillard: <i>O svádění</i>	523
5.5	Konzum a reklama: Gilles Lipovetsky: <i>Éra prázdnoty</i>	525
5.6	Televize: Umberto Eco: <i>Skeptikové a těšitelé</i>	528
5.7	Umělá inteligence: John Rogers Searle: <i>Mysl, mozek a věda</i>	534
5.8	Nová racionalita: Edgar Morin: <i>Věda a svědomí</i>	540